

KS 2018/0202

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-01-22

Arbetslivskontoret

Kommunstyrelsen

Effektivare arbetsmarknadsarbete

Dnr: KS 17/225 ALN 17/039

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har lämnat till stadsdirektören i uppdrag att svara på hur den samlade kommunkoncernen ytterligare kan effektivisera sitt arbetsmarknadsarbete. Uppdraget är kopplat till ett antal frågeställningar, vilka besvaras i utredningen.

Utredningens innehåll och förslag har samberetts och förankrats med berörda kontor och myndigheter.

Huvudansvaret för arbetsmarknadsfrågorna är statligt och ligger på Arbetsförmedlingen. De kommunala arbetsmarknadsinsatserna ska vara ett komplement till de statliga. Kommunens arbetsmarknadsarbete upplevs idag som spretigt och har brister både på strategiskt och operativt plan. Det saknas en överblick och tydlig röd tråd i arbetsmarknadsarbetet vilket leder till en ineffektiv organisation där det inte finns förutsättningar för planering och samordning av insatserna. Förslagen till åtgärder i denna utredning innebär nästan uteslutande effektiviseringar och utveckling av befintliga strukturer, undantaget är inrättande av ett så kallat kompetensråd.

Förvaltningen föreslår att Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av uppdraget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-01-22

Rapport: Vi bygger ett inkluderande Södertälje med tillväxt och en arbetsmarknad för alla
KS uppdrag "Hur kan den samlade kommunkoncernen ytterligare effektivisera sitt arbetsmarknadsarbete"

Ärendet

Stadsdirektören har fått Kommunstyrelsens uppdrag att utreda hur den samlade kommunkoncernen ytterligare kan effektivisera sitt arbetsmarknadsarbete. Svaret ska belysa frågorna som ställdes i KS uppdrag. Utredningens innehåll och förslag har samberetts och förankrats med berörda kontor och myndigheter.

Sammanfattande analys och åtgärder

Det saknas ett strategiskt forum för att skapa en sammantagen, övergripande bild över behovet av arbetsmarknadsarbete och kompetensförsörjning i kommunen.

- För att skapa förutsättningar för samordning, effektivitet och hållbara strategier i arbetsmarknadsfrågorna ska ett *kompetensråd* inrättas. Kompetensrådet sammankallas av stadsdirektören och har till uppgift är att vara ett strategiskt forum där beslut kan fattas om inriktning och styrning av åtgärder inom arbetsmarknadsområdet med ett perspektiv om 1-7 år. Arbetsförmedlingen, arbetslivskontoret, utbildningsväsendet, stadens stora arbetsgivare – både interna och externa, samt företrädare för det lokala näringslivet bjuds in att delta i kompetensrådet.

Det saknas en operativ arena med tydligt arbetsmarknadsfokus som ansvarar för att följa deltagarna från kartläggning till anställning, som följer upp och mäter resultatet av insatserna och som är en naturlig knutpunkt där målgruppen för kommunala arbetsmarknadsinsatser, utbildning och näringsliv möts.

- För att effektivisera och samordna insatserna som erbjuds målgruppen för arbetsmarknadsinsatser ska Fia - den befintliga samverkansarenan för kartläggning och uppföljning - utvecklas. Arbetslivsnämnden tar genom arbetslivskontoret över det kommunala ansvaret för arenan, där arbetsmarknadsperspektivet och behov av kompetensutveckling tydliggörs genom att samla kommunens arbetsmarknadsinsatser, utbildningsinsatser, privata arbetsgivare och Arbetsförmedlingen i syfte att gemensamt hitta vägar för att arbetslösa personer ska kunna bli en del av kompetensförsörjningen. För att markera en förändrad tyngdpunkt byter arenan namn till *Kompetenscenter* samtidigt som dess styrgrupp justeras. I kompetenscenter stöttas deltagarna från kartläggning till anställning, mål och delmål följs upp och resultaten av insatserna mäts. Målsättningen är att arbetslivskontoret och Arbetsförmedlingen ska samlokaliseras i lokaler som lämpar sig som mötesplats och attraherar såväl näringsliv som medborgare. Lokalerna och dess närmiljö ska präglas av en känsla av aktivitet, driv och förväntningar.

Det finns ett omfattande behov av tillgång till arbetsplatser med utbildade handledare där människor som ska delta i olika arbetsmarknadsinsatser kan utvecklas. Även arbetsgivarna har behov av kompetens som kan finnas hos målgruppen för arbetsmarknadsinsatser.

- Den nuvarande organisationen inom arbetslivskontoret som ansvarar för kommunala placeringar utvecklas och ska matcha behov och kompetens även inom de kommunala bolagen och hos privata arbetsgivare. I och med det utökade uppdraget ändras arbetsgruppens namn till Arbetsplatsplaceringar (APP).

Kommunkoncernen har ett stort behov av att kompetensförsörja sina verksamheter, samtidigt som åtskilliga Södertäljebor lever i ett utanförskap på grund av arbetslöshet.

- Kommunens arbetsmarknadsarbete breddas till att, förutom att rikta sig till målgruppen som uppstår försörjningsstöd, även arbeta förebyggande med målgrupper som riskerar att

hamna i utanförskap på grund av långtidsarbetslöshet, till exempel personer som riskerar att inte lyckas fullfölja Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Kommunen och Arbetsförmedlingen ska vara överens om insatsen för respektive individ som är aktuell för att ta del av det kommunala förebyggande arbetet. Om prioritering behöver ske på grund av resurstillgången inom kommunen ska arbetslösa med försörjningsstöd samt personer som faller under det kommunala aktivitetsansvaret komma i första hand.

Det finns en mängd olika former av överenskommelser, samverkansgrupper, styrgrupper, ledningsgrupper, projektgrupper och beredningsgrupper som på ett eller annat sätt har bärighet på arbetsmarknadsarbete.

- En översyn och renodling av samverkansforumen ska ske, för att tydliggöra och underlätta samverkan mellan intressenterna i arbetsmarknadsfrågorna.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Finansieringen av förslagen i denna rapport bedöms inrymmas inom arbetslivsnämndens budgetram 2018. Behov av eventuellt ytterligare medel för den föreslagna verksamhetsutvecklingen kommer att beredas i samband med Mål och budget 2019-2021.

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen:

- Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av uppdraget.

Rickard Sundbom

Stadsdirektör

Cecilia Ståhl

Arbetslivschef

Handläggare: Maria Hjernerth
Koordinator Arbetslivskontoret
Staben
Telefon (direkt): 08-523 049 39
E-post: maria.hjernerth@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Akten

Rapport | 2018-01-22

Effektivare arbetsmarknadsarbete

Utveckling av arbetsmarknadsarbetet i Södertälje kommun

Innehållsförteckning

Effektivare arbetsmarknadsarbete	3
Sammanfattning	3
Analys och åtgärder	3
Vilka samverkansarenor behövs för att sammankoppla näringsliv, arbetsmarknad och utbildning för att nå ett framgångsrikt arbete utifrån arbetslinjen?	5
Kompetensråd.....	5
Kompetenscenter:.....	5
Styrgrupp för kompetenscenter:.....	5
Hur säkerställer vi ett ökat arbete i ordinarie strukturer/verksamheter med en tydlig rollfördelning mellan kommunens olika delar samt Arbetsförmedlingen och andra aktörer?6	
Hur kan organisationen i stort ta ett gemensamt grepp för att vara arbetsgivare som tar emot subventionerade anställningar och praktikanter som på ett varaktigt sätt hjälper den enskilde individen att bli självförsörjande?	6
Vilka insatser bör prioriteras, och för vilka målgrupper?.....	7
Hur säkerställs kvaliteten i insatserna?.....	7
Hur kan ovanstående kombineras med kompetensförsörjningsbehovet hos kontor och bolag de närmaste åren?.....	8
Är det möjligt att skapa kommunala anställningar där yrkesutbildning kan ingå som en del?8	
Hur kan kommunkoncernen på ett strategiskt sätt använda sig av sociala klausuler som ett verktyg för att få in personer på arbetsmarknaden?.....	8
Vilka insatser krävs för att säkerställa att individer inte ”snurrar runt” i olika insatser och därmed passiviseras in i utanförskap?	8
Hur kan försörjningsstöd användas för att underlätta arbetsmarknadsinträdet och till exempel möjliggöra slutförande av studier som ett komplement till CSN?	9
Bilaga 1	10

Effektivare arbetsmarknadsarbete

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har lämnat till stadsdirektören i uppdrag att svara på hur den samlade kommunkoncernen ytterligare kan effektivisera sitt arbetsmarknadsarbete. Uppdraget är kopplat till ett antal frågeställningar, vilka besvaras i utredningen.

Utredningens innehåll och förslag har samberetts och förankrats med berörda kontor och myndigheter.

Huvudansvaret för arbetsmarknadsfrågorna är statligt och ligger på Arbetsförmedlingen. De kommunala arbetsmarknadsinsatserna ska vara ett komplement till de statliga. Kommunens arbetsmarknadsarbete upplevs idag som spretigt och har brister både på strategiskt och operativt plan. Det saknas en överblick och tydlig röd tråd i arbetsmarknadsarbetet vilket leder till en ineffektiv organisation där det inte finns förutsättningar för planering och samordning av insatserna. Förslagen till åtgärder i denna utredning innebär nästan uteslutande effektiviseringar och utveckling av befintliga strukturer, undantaget är inrättande av ett kompetensråd.

Analys och åtgärder

Det saknas ett strategiskt forum för att skapa en sammantagen, övergripande bild över behovet av arbetsmarknadsarbete och kompetensförsörjning i kommunen.

- För att skapa förutsättningar för samordning, effektivitet och hållbara strategier i arbetsmarknadsfrågorna ska ett *kompetensråd* inrättas. Kompetensrådet sammankallas av stadsdirektören och har till uppgift är att vara ett strategiskt forum där beslut kan fattas om inriktning och styrning av åtgärder inom arbetsmarknadsområdet med ett perspektiv om 1-7 år. Arbetsförmedlingen, arbetslivskontoret, utbildningsväsendet, stadens stora arbetsgivare – både interna och externa, samt företrädare för det lokala näringslivet bjuds in att delta i kompetensrådet.

Det saknas en operativ arena med tydligt arbetsmarknadsfokus som ansvarar för att följa deltagarna från kartläggning till anställning, som följer upp och mäter resultatet av insatserna och som är en naturlig knutpunkt där målgruppen för kommunala arbetsmarknadsinsatser, utbildning och näringsliv möts.

- För att effektivisera och samordna insatserna som erbjuds målgruppen för arbetsmarknadsinsatser ska Fia - den befintliga samverkansarenan för kartläggning och uppföljning - utvecklas. Arbetslivsnämnden tar genom arbetslivskontoret över det kommunala ansvaret för arenan, där arbetsmarknadsperspektivet och behov av kompetensutveckling tydliggörs genom att samla kommunens arbetsmarknadsinsatser, utbildningsinsatser, privata arbetsgivare och Arbetsförmedlingen i syfte att gemensamt hitta vägar för att arbetslösa personer ska kunna bli en del av kompetensförsörjningen. För att markera en förändrad tyngdpunkt byter arenan namn till *Kompetenscenter* samtidigt som dess styrgrupp justeras. I kompetenscenter stöttas deltagarna från kartläggning till anställning, mål och delmål följs upp och resultaten av insatserna mäts.

Målsättningen är att arbetslivskontoret och Arbetsförmedlingen ska samlokaliseras i lokaler som lämpar sig som mötesplats och attraherar såväl näringsliv som medborgare. Lokalerna och dess närmiljö ska präglas av en känsla av aktivitet, driv och förväntningar.

Det finns ett omfattande behov av tillgång till arbetsplatser med utbildade handledare där människor som ska delta i olika arbetsmarknadsinsatser kan utvecklas. Även arbetsgivarna har behov av kompetens som kan finnas hos målgruppen för arbetsmarknadsinsatser.

- Den nuvarande organisationen inom arbetslivskontoret som ansvarar för kommunala placeringar utvecklas och ska matcha behov och kompetens även inom de kommunala bolagen och hos privata arbetsgivare. I och med det utökade uppdraget ändras arbetsgruppens namn till Arbetsplatsplaceringar (APP).

Kommunkoncernen har ett stort behov av att kompetensförsörja sina verksamheter, samtidigt som åtskilliga Södertäljebor lever i ett utanförskap på grund av arbetslöshet.

- Kommunens arbetsmarknadsarbete breddas till att, förutom att rikta sig till målgruppen som uppstår försörjningsstöd, även arbeta förebyggande med målgrupper som riskerar att hamna i utanförskap på grund av långtidsarbetslöshet, till exempel personer som riskerar att inte lyckas fullfölja Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Kommunen och Arbetsförmedlingen ska vara överens om insatsen för respektive individ som är aktuell för att ta del av det kommunala förebyggande arbetet. Om prioritering behöver ske på grund av resurstillgången inom kommunen ska arbetslösa med försörjningsstöd samt personer som faller under det kommunala aktivitetsansvaret komma i första hand.

Det finns en mängd olika former av överenskommelser, samverkansgrupper, styrgrupper, ledningsgrupper, projektgrupper och beredningsgrupper som på ett eller annat sätt har bärighet på arbetsmarknadsarbete.

- En översyn och renodling av samverkansforumen ska ske, för att tydliggöra och underlätta samverkan mellan intressenterna i arbetsmarknadsfrågorna.

Nedan följer en återkoppling på samtliga punkter i kommunstyrelsens frågeställningar.

Vilka samverkansarenor behövs för att sammankoppla näringsliv, arbetsmarknad och utbildning för att nå ett framgångsrikt arbete utifrån arbetslinjen?

Kompetensråd

För att skapa förutsättningar för samordning, effektivitet och hållbara strategier i arbetsmarknadsfrågorna ska ett *kompetensråd* för kommunen inrättas. Kompetensrådet sammankallas av stadsdirektören och har till uppgift är att vara ett strategiskt forum där beslut kan fattas om inriktning och styrning av åtgärder inom arbetsmarknadsområdet med ett perspektiv om 1-7 år.

Arbetsförmedlingen, arbetslivskontoret, utbildningsväsendet, stadens stora arbetsgivare – både interna och externa, samt företrädare för det lokala näringslivet bjuds in att delta i kompetensrådet. I detta forum ska strategiska inriktningar och beslut fattas, till exempel:

- Prioriteringar och eventuell samordning av utbildningar i olika former, utifrån det identifierade kompetensbehovet på arbetsmarknaden.
- Initiera samverkan och samordning av resurser utifrån målgruppens identifierade behov.

Förslaget om ett kompetensråd har förankrats med nämnda intressenter, som ställer sig mycket positiva. Framgångsfaktorer för kompetensrådet är att det består av representanter med rätt mandat och att dagordningens innehåll är relevant. Stadsdirektören leder rådet, och arbetslivschefen ansvarar för dagordningens innehåll.

Kompetenscenter:

För att effektivisera och samordna insatserna som erbjuds målgruppen för arbetsmarknadsinsatser ska Fia - den befintliga samverkansarenan för kartläggning och uppföljning - utvecklas. Arbetslivsnämnden tar genom arbetslivskontoret över det kommunala ansvaret för arenan, där arbetsmarknadsperspektivet och behov av kompetensutveckling tydliggörs genom att samla kommunens arbetsmarknadsinsatser, utbildningsinsatser, privata arbetsgivare och Arbetsförmedlingen i syfte att gemensamt hitta vägar för att arbetslösa personer ska kunna bli en del av kompetensförsörjningen. För att markera en förändrad tyngdpunkt byter arenan namn till *Kompetenscenter* samtidigt som dess styrgrupp justeras. I kompetenscenter stöttas deltagarna från kartläggning till anställning, mål och delmål följs upp och resultaten av insatserna mäts. Målsättningen är att arbetslivskontoret och Arbetsförmedlingen ska samlokaliseras i lokaler som lämpar sig som mötesplats och attraherar såväl näringsliv som medborgare. Lokalerna och dess närmiljö ska präglas av en känsla av aktivitet, driv och förväntningar.

Styrgrupp för kompetenscenter:

Den befintliga styrgruppen för Fia justeras och kommer att bestå av chefer för arbetslivskontoret (sammankallande), Arbetsförmedlingen, social- och omsorgskontoret, utbildningskontoret (med ansvar för gymnasiet, vuxenutbildningen och SFI) och Destination Södertälje (med ansvar för

Yrkehögskolan, och näringslivsenheten). Även det lokala näringslivet kommer att knytas till styrgruppen i någon form.

Hur säkerställer vi ett ökat arbete i ordinarie strukturer/verksamheter med en tydlig rollfördelning mellan kommunens olika delar samt Arbetsförmedlingen och andra aktörer?

Aktörerna som har intresse och ansvar för arbetsmarknadsfrågorna är många.

Arbetsförmedlingen har det huvudsakliga statliga ansvaret att underlätta för arbetssökande och arbetsgivare att hitta varandra och att prioritera stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden. Social- och omsorgskontoret (försörjningsstöd) fattar rättssäkra beslut i fråga om rätt bistånd till rätt person. Arbetslivskontoret vägleder och beslutar om insatser, och följer upp att de leder till egen försörjning eller studier. Utbildningskontoret har det pedagogiska ansvaret och bedriver vuxenutbildning och SFI. Destination Södertälje ansvarar för yrkehögskolan, men har också koppling till kompetensförsörjning genom näringslivsstrategin. Här möts Destination Södertälje och arbetslivskontoret utifrån sina respektive perspektiv, där Destination Södertälje har näringslivets behov och önskemål i fokus och arbetslivskontoret fokuserar på deltagarnas behov att komma ut på arbetsmarknaden. För att säkerställa hållbara, långsiktiga lösningar kommer frågorna att samordnas genom:

- att bilda ett kompetensråd, där företrädare för samtliga ovan angivna intressenter deltar i syfte att skapa förutsättningar för samordning, effektivitet och hållbara strategier.
- att utveckla Fia till ett kompetenscenter för att effektivisera och bredda det deltagarnära arbetet i syfte att motverka utanförskap på grund av arbetslöshet. Kompetenscenter ska kartlägga, i förekommande fall besluta om insatser och följa med i deltagarnas process ända fram till anställning, och göra kontinuerliga uppföljningar för att säkerställa att resultat uppnås. Målsättningen är att verksamheten ska samlokaliseras med Arbetsförmedlingen och att andra aktörer bjuds in för att gemensamt bidra med till exempel studie- och yrkesvägledning genom vuxenutbildningen, rekryteringsträffar med näringslivet, myndighetsinformation från till exempel social- och omsorgskontoret och så vidare. Gemensamt byggs vägar ut mot arbete i form av arbetsträning, utbildningar, arbetsmarknadsinsatser, språkutbildningar och annat som aktörerna kan bidra med.

Hur kan organisationen i stort ta ett gemensamt grepp för att vara arbetsgivare som tar emot subventionerade anställningar och praktikanter som på ett varaktigt sätt hjälper den enskilde individen att bli självförsörjande?

Kommunen och bolagen har två bärande motiv till att öppna sina verksamheter för subventionerade anställningar och praktikanter. Dels för att de ska bidra till samhällsbygget genom att bereda möjligheter för personer i utanförskap att hitta en väg till arbetslivet. Dels utifrån att organisationerna som arbetsgivare behöver kompetensförsörja sina verksamheter. Huvudsyftet med denna typ av arbetsmarknadsinsatser beror på vilka behov som ska tillgodoses. Syftet med insatsen ska vara *tydligt definierad* innan en matchning sker. Behoven kan vara såväl deltagarens individuella såväl som arbetsgivarens.

Det finns utarbetade rutiner för att säkerställa processerna inför placering av praktikanter och personer med subventionerade anställningar i kommunen. För att bredda utbudet och samtidigt ta tillvara näringslivets engagemang ska arbetslivskontoret inleda arbete för att hitta kvalitetssäkrade processer för denna typ av insatser även inom det privata näringslivet. För att betona förändringen byter insatsen namn till *Arbetsplatsplaceringar (APP)*.

Arbetslivsnämnden ansvarar genom arbetslivskontoret för samordningen av insatserna, och utvecklar processerna för att säkerställa platstillgång, samverkan med facken, matchning, stöd till mottagande arbetsplatser och uppföljning av insatsen.

Vilka insatser bör prioriteras, och för vilka målgrupper?

De målgrupper som bör prioriteras är människor som finns i, eller riskerar att hamna i ett utanförskap på grund av arbetslöshet. Människor som på egen hand inte kan etablera sig på arbetsmarknaden.

I Södertälje lever somliga av dessa personer på försörjningsstöd, medan andra har försörjning genom olika program inom Arbetsförmedlingen. Kommunen bör, utöver att arbeta för att personer med försörjningsstöd ska bli självförsörjande, även arbeta *förebyggande* med personer som riskerar att bli hänvisade till försörjningsstöd för sitt uppehälle, i nära samarbete med Arbetsförmedlingen. Om en prioritering behöver ske på grund av resurstillgången inom kommunen ska arbetslösa med försörjningsstöd samt personer som faller under det kommunala aktivitetsansvaret komma i första hand. De insatser som bör prioriteras är enkelt uttryckt de insatser som målgruppen behöver för att komma ut på arbetsmarknaden. Kartläggningen av deltagarnas behov är väsentlig för att kunna matcha rätt. Innehållet i insatserna ska utgå från de behov som deltagaren har, men de behöver också anpassas till de insatser som staten styr mot. I dagsläget är extratjänster den arbetsmarknadsinsats som prioriteras från Arbetsförmedlingen, vilket är något som kommunen behöver förhålla sig till och anpassa sig efter då det är möjligt att ta del av den statliga finansieringen. Deltagarnas behov kan inte anpassas till den finansieringsmodell som staten för tillfället prioriterar, men insatsernas utformning behöver till viss del förhålla sig till detta.

Hur säkerställs kvaliteten i insatserna?

Att insatserna är effektiva kontrolleras genom att tydligt definiera syftet och förväntat utfall med insatsen, mäta och följa upp resultaten och utvecklas genom det systematiska kvalitetsarbetet som används i verksamheterna.

Goda resultat uppnås genom kartläggning av behov, tydliga syften med insatserna, bra matchningar och rätt förutsättningar för handledarna i insatserna eller ute på arbetsplatserna. Det behöver finnas ett helhetsperspektiv där insatsernas syften blir tydliga för deltagaren, och jobbcoacher inom arbetslivskontoret som följer med under hela processen för att säkerställa framdriften i arbetet och som finns kvar fram till anställning i den reguljära arbetsmarknaden, för att kunna fånga upp och vara behjälplig om bekymmer uppstår.

Hur kan ovanstående kombineras med kompetensförsörjningsbehovet hos kontor och bolag de närmaste åren?

I dagens högkonjunktur, där många människor är i arbete, finns två vägar för att lösa utmaningen med att hitta personal – antingen anpassa kraven och hitta kompetenshöjande insatser för personer som idag ”sitter på bänken” och inte har alla delar av den önskade kunskapen, eller att konkurrera med andra arbetsgivare om personal vilket bland annat kan verka lönedrivande och är utmanande för en kommun som ligger långt ut på pendellinjen.

Genom att bolag och förvaltning tänker strategiskt och gör sig beredda att ta emot personal som ännu inte är helt färdig och självgående, kan kompetensförsörjningen understödjas.

Med stöd från Arbetsförmedling och arbetslivskontor i form av till exempel kompetensutvecklande utbildningar, handledarutbildningar och handledarstöd kan arbetsgivare och deltagare utvecklas ihop och behoven tillgodoses både utifrån arbetsgivarnas kompetensförsörjningsbehov och från deltagarens mål om anställning. Målgruppen långtidsarbetslösa kan ensam inte täcka behovet av kompetensförsörjning, men den kan vara en del av lösningen.

Är det möjligt att skapa kommunala anställningar där yrkesutbildning kan ingå som en del?

Ja, det är det. Inom DUA (Delegationen för Unga och nyanlända till Arbete) finns det möjligheter genom utbildningskontrakt och traineetjänster. Staten har också blivit mer generös med möjligheter till så kallade studieanställningar inom ramen för extratjänster, samt möjlighet att kunna kombinera utbildning och extratjänster. Arbetslivskontoret är inne i en process där man tillsammans med folkhögskolor och folkbildningen ser över möjligheter till samarbete kring det senare.

Hur kan kommunkoncernen på ett strategiskt sätt använda sig av sociala klausuler som ett verktyg för att få in personer på arbetsmarknaden?

För att planera för upphandling med sociala klausuler har en referensgrupp bildats av företrädare för arbetslivskontoret och Telge Inköp. Inför varje år ska planerade upphandlingar granskas för att identifiera i vilka av dessa som det är strategiskt klokt att använda sig av sociala klausuler. Utgångspunkten för bedömningen ska vara de behov som finns hos arbetslivsnämndens målgrupp.

Arbetslivskontoret och Telge Inköp har tagit fram en rutin för det praktiska arbetet med sociala klausuler, där ansvaret för olika delar i processen tydligt framgår.

Vilka insatser krävs för att säkerställa att individer inte ”snurrar runt” i olika insatser och därmed passiviserar in i utanförskap?

För att lyckas med uppdraget att framgångsrikt stötta människor till arbetsmarknaden krävs att det finns målgruppsanpassade insatser och en plan som utgår från individens behov. Behoven ska kartläggas och kopplas till en genomförandeplan med realistiska mål och delmål som ska följas upp. Jobbcoacher inom arbetsmarknadsenheten tar ansvar för att följa med och stötta individen hela processen till egen försörjning. För personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, och följaktligen varit arbetslösa under en lång tid utformas insatserna i en typ av trappstegsmodell. Efter en bedömning av individuella behov går deltagaren in på det

trappsteg som är lämpligast. I kommunkoncernen och i ESF-projektet MAP2020 finns ett antal exempel på sådana trappstegsmodeller, se bilaga 1.

För individer som redan deltagit i olika typer av insatser, men som inte fastnat på arbetsmarknaden behövs motivationshöjande insatser. Dessa utformas till exempel genom daglig sysselsättningsaktivitet för att förebygga isolering i hemmet, kombinerad med språkträning, hälsoförebyggande insatser, språkträning med mera.

Hur kan försörjningsstöd användas för att underlätta arbetsmarknadsinträdet och till exempel möjliggöra slutförande av studier som ett komplement till CSN?

I Södertälje kommun sker beslut om ekonomiskt bistånd på grundval av kommunfullmäktiges riktlinjer. Södertälje kommuns riktlinjer skiljer sig inte från nationella riktlinjer¹.

Det framgår både av kommunens egna riktlinjer såväl som av nationella riktlinjer, att det är studiestödsmedel som är försörjningsvägen vid vuxenstudier.

I nationella riktlinjer framgår att ekonomiskt bistånd kan ges till personer som deltar i grundläggande svenskstudier för invandrare och då behovet inte kan tillgodoses genom deltidsarbete. I regel bör inte krav ställas på heltidsarbete samtidigt med heltidsstudier i svenska.

I Södertälje kommuns riktlinjer anges följande avseende studier på SFI:

”För personer som omfattas av lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare förutsätts grundutbildningen i svenska vara avklarad under etableringsperioden. För övriga godkänns studier på SFI upp till B-nivå om studierna är en förutsättning för inträde på den reguljära arbetsmarknaden”.

Det finns idag många personer med behov av att förnya, fördjupa och förbättra sina kunskaper i svenska språket för att ta sig ut på arbetsmarknaden. Främst är det grundläggande språklig kompetens som är den stora utmaningen. Tidigare insatser har inte varit tillräckliga för att den som deltar därigenom ska ta sig ut i egen försörjning. Dagens riktlinjer hindrar inte att arbetsmarknadsinsatser och arbetsmarknadsprogram som innehåller språkutveckling genomförs för den aktuella målgruppen, långtidsärenden på ekonomiskt bistånd.

Avseende utbildningar som genomförs med CSN kan ekonomiskt bistånd idag komplettera hushållets ekonomi när den enskilda är under avslutande fas i sin utbildning och den ekonomiska förutsättningen förändrats. Det ska framgå att den aktuella utbildningen efter avslut leder till arbete.

¹ SOFS 2013:1 samt Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd 2013 12-31

Bilaga 1

Exempel på trappstegsmodeller

SRY-utbildning inom AME

SRY (Servicebranschens yrkesnämnd) Städ utbildar långtidsarbetslösa personer i lokalvårdsyrket. Utbildningen är certifierad och upplagd i olika nivåer och blandas med praktik. Kurserna ger grundläggande kunskaper i städ- och rengöringsarbete i fastighet samt inom hemservice. Det finns också möjlighet för deltagarna att validera befintliga praktiska och teoretiska kunskaper genom OCN-metoden (Open College Network) som är en metod/modell för validering och kvalitetssäkring av lärande och kompetenser. Deltagarens individuella förutsättningar avgör vilken nivå studierna bedrivs på, även lågutbildade har möjlighet att genomgå utbildning och få ett yrkesbevis eller få sin kompetens validerad enligt OCN-metoden efter genomförda tester.

Telge Tillväxt

Vänder sig huvudsakligen till målgruppen 18-29 år. Processen inleds med en fyraveckorspraktik för att få möjlighet att bryta eventuella mönster som bidrar till att inte kunna sköta en anställning. Därefter erbjuds en anställning på ca sex månader upp till ett år, där de unga vuxna utför regelrätta arbeten främst inom så kallad gröntjänst. Detta är en träningsarena där unga vuxna - ofta för första gången – kommer i kontakt med och får lära sig koderna på en arbetsplats. När de bedöms varar redo kan de hyras ut som konsulter till arbetsgivare i behov av personal. Efter avslutad anställning får de unga vuxna ofta möjlighet till anställning på reguljära arbetsmarknaden.

Trappstegsmodell för köksbiträde inom MAP2020

Deltagarna börjar som måltidsvärd på kommunens skolmatsalar var annan vecka i 3-4 månader. Insatsen varvas vid behov av språkstudier. På arbetsplatsen får deltagarna stöd för språkutveckling, och var annan vecka deltar de i språkträning genom gruppsamtal och diskussioner som är kopplade till yrket. Syftet är att deltagaren får kunskap om arbetsplatsen och samtidigt lär sig kommunicera termer som är viktiga i ett kök för att få ett arbetsspråk. Därefter finns möjlighet att gå vidare och få en extratjänst inom kostenheten. Ett alternativ är också att deltagaren anställs i ett av de små- eller medelstora företag som samverkar med kostenhetens EU-projekt Matlust. Målet är en tillsvidareanställning som kommunalt köksbiträde eller privat i sektor inom måltidsbranschen.

Trappstegsmodell för vård- och omsorgsspår inom MAP2020

Deltagare får en första introduktion till de grundläggande krav och förväntningar som ställs inom omsorgsycket såsom dokumentation, hygien och bemötande. Om deltagaren har viss tidigare erfarenhet och uppnår minst B1-nivå utifrån CEFR-skalan går deltagaren vidare för en yrkeskompetensbedömning. Yrkeskompetensbedömningen utgår ifrån Kravmärkt Yrkesrolls© framtagna kriterier för arbete inom äldreomsorgen. På så sätt kvalitetssäkras deltagarens

kunskaper. Deltagarna får möjlighet till en språk- och/eller arbetspraktik på 1-3 månader beroende på vilket behov som identifierats. Vid behov av att utveckla det svenska språket utgår man ifrån en språkbedömning på CEFR-skalan (Common European Framework of Reference for Languages) och aktiviteten sker på arbetsplatser med utbildade språkhandledare. Därefter kan deltagaren vid behov gå en reguljär utbildning inom vård- och omsorg. Målet är en timanställning eller en tillsvidareanställning hos offentlig eller privat arbetsgivare, för det sistnämnda krävs dock en vård- och omsorgsutbildning.

§ 159 Hur kan den samlade kommunkoncernen ytterligare effektivisera sitt arbetsmarknadsarbete?

Dnr: KS 17/225

Sammanfattning av ärendet

Arbetsmarknadspolitiken är i första hand ett statligt ansvar och kommunens arbetsmarknadsinsatser ska fungera som ett komplement och i nära samverkan med Arbetsförmedlingen, näringslivet och andra aktörer. I den kommunala kontexten så är effektiva insatser viktiga för främst enskilda medborgare, men också för såväl privata som offentliga arbetsgivares kompetensförsörjning.

Med anledning av Södertälje kommuns situation med långvarigt och högt flyktingmottagande har många olika projekt, initiativ och åtgärder genomförts. Många lärdomar har kunnat dras och arbetet har kontinuerligt utvecklats. Trots detta finns det fortfarande en stor del av befolkningen som under många års tid har "snurrat runt" i olika arbetsmarknadsinsatser utan framgång och har hamnat i en tillvaro med bidragsberoende, svartarbete eller sysselloshet. Utöver kostnaderna för samhället och individerna skapar det en bild av minskad tilltro till det svenska samhället. Vi måste bli bättre att ge deltagarna ansvar över sina liv utifrån de normer samhället har för en individ i ett samhällsbygge. Att få igång en passiv person som har levt på bidrag i årtal är väldigt svårt men det går med rätt bemötande och insatser.

Södertäljes utmaningar är inte unika. Vi kan i hela Sverige se en stor skillnad avseende andelen i arbete om man jämför inrikes och utrikes födda. Riksdag och regering har under de senaste åren genomfört ett flertal ändringar i regelverk, statliga insatser och stödssystem. Sammantaget innebär de en möjlighet till kompetenshöjning och ökad anställningsbarhet för många personer som idag befinner sig relativt långt ifrån arbetsmarknaden samtidigt som regionens kompetensförsörjningsbehov är större än på mycket länge - även i branscher med krav på relativt kort utbildning. Södertälje sitter alltså rätt hanterat på en viktig resurs i både kommunens och regionens kompetensförsörjning.

Mot bakgrund av ovan beskriven problembeskrivning och förändringar i de statliga insatserna finns det anledning att utreda hur den samlade kommunförvaltningen ytterligare kan effektivisera sitt arbetsmarknadsarbete. Grunden bör även fortsatt vara att kommunens insatser ska vara ett komplement till statens. Det är även av vikt att det ska finnas en gemensam röd tråd över kontors- och bolagsgränser för hur arbetsmarknadsarbetet ska bedrivas långsiktigt och i ordinarie verksamheter. Några frågor som bör belysas för att skapa högre effekt för arbetslinjen i Södertälje:

- Hur kan organisationen i stort ta ett gemensamt grepp för att vara en arbetsgivare som tar emot praktikanter, extratjänster, traineejobb och andra subventionerade anställningar som på ett varaktigt sätt hjälper den enskilde individen att bli självförsörjande? Vilka insatser bör prioriteras? Hur säkerställer vi kvalitet i insatserna? Och för vilka målgrupper?
- Hur kan detta kombineras med kompetensförsörjningsbehovet hos kontor och bolag inom de närmaste åren? Är det möjligt att skapa kommunala anställningar där yrkesutbildning kan ingå som en del?

Justerandes signum

33

Anslagsdatum

2017-09-11

Utdragsbestyrkande

[Signature]

- Hur kan kommunkoncernen på ett strategiskt sätt använda sig av sociala klausuler som ett verktyg för att få personer in på arbetsmarknaden?
- Vilka samverkansarenor behövs för att sammankoppla näringsliv, arbetsmarknad och utbildning för att nå ett framgångsrikt arbete utifrån arbetslinjen?
- Vilka insatser krävs för att säkerställa att individer inte "snurrar runt" i olika insatser och därmed passiviseras in i utanförskap?
- Hur säkerställer vi ett ökat arbete i ordinarie strukturer/verksamheter med en tydlig rollfördelning mellan kommunens olika delar samt Arbetsförmedlingen och andra aktörer?

Beslutsunderlag

Skrivelse från S, MP och V den 16 juni 2017

Yrkanden

Kommunstyrelsens ordförande Boel Godner (S) yrkar bifall till förslagen.

Tage Gripenstam (C) yrkar bifall till förslagen med tillägg av att utredningen också ska inkludera hur försörjningsstödet kan användas för att underlätta arbetsmarknadsinträdet och till exempel möjliggöra slutförande av studier som ett komplement till CSN. Boel Godner instämmer i detta yrkande.

Kommunstyrelsens beslut

Stadsdirektören får i uppdrag att utreda hur Södertälje kommunkoncern ytterligare kan effektivisera sitt arbetsmarknadsarbete, att återrapporteras till kommunstyrelsen senast november 2017. Uppdraget inkluderar också utredande av hur försörjningsstödet kan användas för att underlätta arbetsmarknadsinträdet och till exempel möjliggöra slutförande av studier som ett komplement till CSN.

Beslutet skickas till
Stadsdirektören

Arbetsmarknadskontoret

Arbetsmarknadsnämnden

Akten

Justerandes signum

Anslagsdatum

2017-09-11

Utdragsbestyrkande